

ทบทวนการวิเคราะห์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี ๒๕๖๐

มาตรา ๒๕๗ การปฏิรูปประเทศ ตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อ
บรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการ
พัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุล
ระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

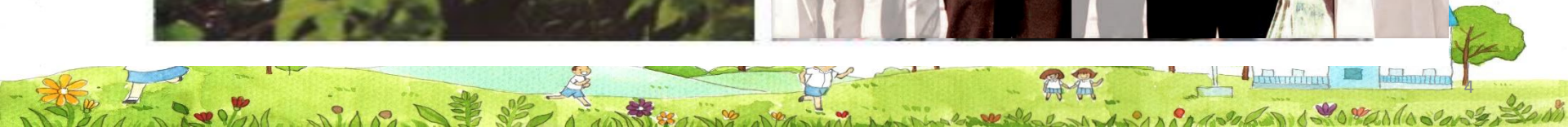
วิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๖๐ - ๒๕๗๔)

“คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ ๒๑” มีจุดมุ่งหมาย ๓ ประการ

๑. คนไทยเป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐
๒. สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. ประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรียนรู้จากการทรงงานด้านการพัฒนา

พระบรมราโชวาทที่เป็นแนวทางของพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

“คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย
เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย
... ถ้าทุกประเทศมีความคิด - อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ -
มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า
พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข.
พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้
แต่ก็ต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ
พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวัน
เฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต
วันศุกร์ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐

ที่ รล 0003/18888

สำนักพระราชวัง

พระบรมมหาราชวัง กทม.10200

๔๑ พฤศจิกายน 2542

เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาต

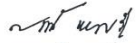
เรียน ประธานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือที่ นร 1001/พ.01 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2542

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบทความเรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่แก้ไขแล้ว

ตามที่ท่านขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย บทความเรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจและสาขาอื่น ๆ มาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัส เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำบทความดังกล่าวไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของสำนักงานฯ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทาน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ตามที่ขอพระมหากรุณา

(หม่อมหลวงพีระพงศ์ เกษมศรี)
ราชเลขาธิการ

กองการในพระองค์

โทร.2253457 - 62 ต่อ 2315, 2316

สำเนาหนังสือ พระบาทสมเด็จพระ

พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้เผยแพร่

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒) (หนังสือตามรอยพ่อ : หน้า ข)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิด

เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

เป้าหมาย

เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

หลักการ

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

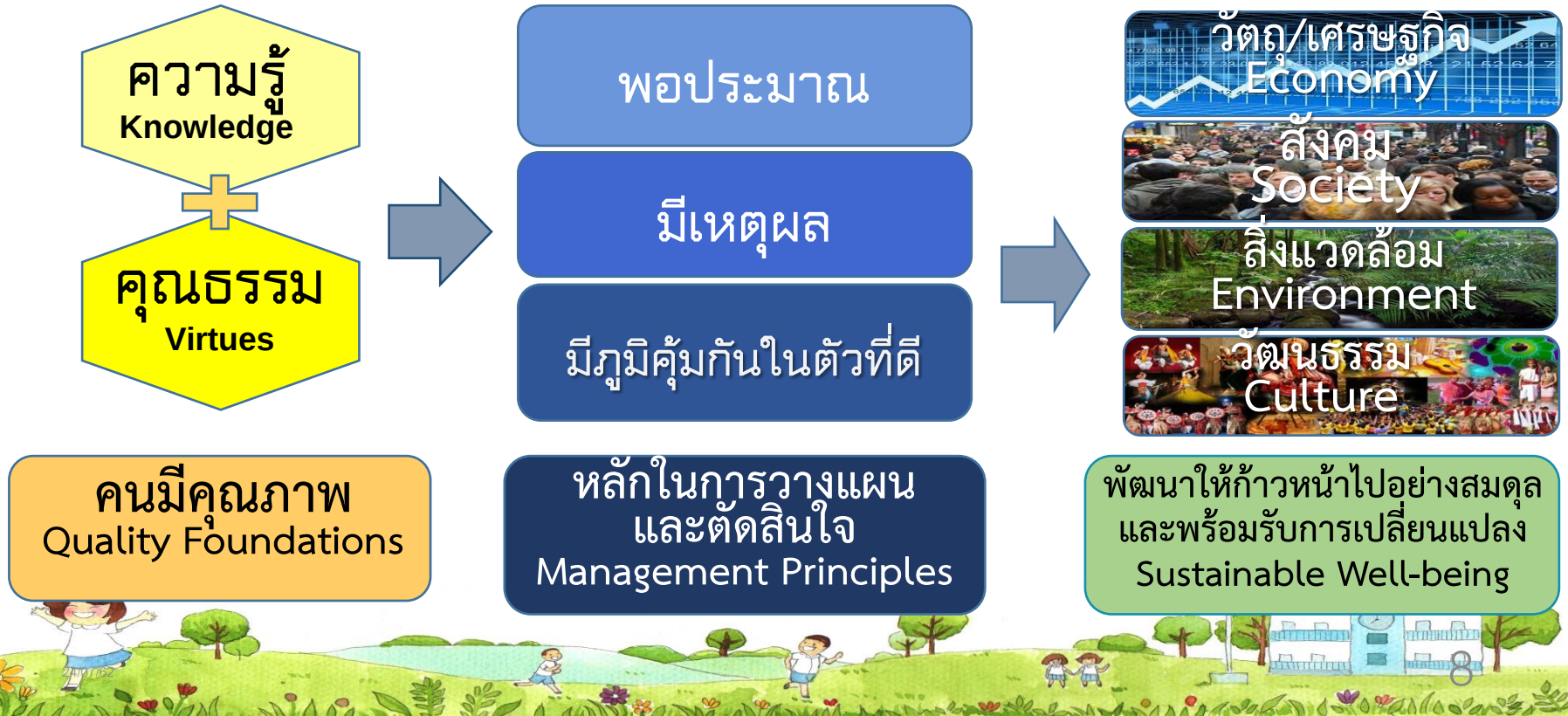
เงื่อนไขพื้นฐาน (คุณธรรมนำความรู้)

จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นหลักในการบริหารจัดการ ที่นำไปสู่ความสำเร็จและการพัฒนาที่ยั่งยืน

“หลักคิดพอเพียง” คืออะไร?

เศรษฐกิจพอเพียง

2 เงื่อนไข

3 หลักการ

4 มิติ

หลักคิด

หลักปฏิบัติ

เพื่อความก้าวหน้า

อย่างสมดุล

และมั่นคง

ซึ่งจะนำไปสู่

ความยั่งยืน

ความรู้

รอบรู้ในวิชาการที่เกี่ยวข้อง
รอบคอบในการนำความรู้ไปใช้
ระมัดระวังในขั้นตอนการปฏิบัติ

คุณธรรม

ตระหนักในคุณธรรมเป็นพื้นฐาน
ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน มีความเพียร
ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

พอประมาณ

พอเหมาะ พอดี พอควร
ใช้ศักยภาพของตนเองเต็มที่
ใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์

มีเหตุผล

รู้สาเหตุ – ทำไม เพราะเหตุใด
รู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
รู้ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
และความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น
วางแผนรอบคอบ ไม่ประมาท

มิติวัตถุ

ประหยัด คู้มค่า

สมดุลและพร้อมรับ
การเปลี่ยนแปลง
ทั้ง 4 มิติ

มิติสังคม

เอื้อเฟื้อ ไม่เบียดเบียน

มิติวัฒนธรรม

เห็นคุณค่า ภูมิปัญญา รักความเป็นไทย

มิติสิ่งแวดล้อม

มีจิตสำนึก ร่วมอนุรักษ์

เงื่อนไขของความสำเเร็จ : คนที่มีคุณภาพ

การทำงานใดๆ ที่มุ่งให้ประสพผลสำเเร็จอย่างราบรื่น
แต่ละบุคคลจำเป็นต้องใช้ความรู้ควบคู่กับคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

ความรู้

ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และ
ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณา
ให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และ
ความระมัดระวังในขั้นตอน
การปฏิบัติ

คุณธรรม

ต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจ
ตระหนักในคุณธรรม
มีความซื่อสัตย์สุจริต
และมีความอดทน มีความเพียร
ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

หลักคิด หลักปฏิบัติ ในการดำเนินงาน

การตัดสินใจและการดำเนินการใดๆ
จำเป็นต้องยึด ๓ หลักการพอเพียงทุกครั้ง

พอประมาณ

- พอเหมาะ พอดี กับ
สภาพของตน ขององค์กร
(ปัจจัยภายใน)
- พอควร สอดคล้อง กับ
ภูมิสังคม (ปัจจัยภายนอก)

มีเหตุผล

- รู้สาเหตุ ทำไม / เพราะเหตุใด
- รู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องวิชาการ
กฎหมาย ความเชื่อ ประเพณี
- รู้ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นใน
ด้านต่างๆ กว้าง-แคบ ใกล้-ไกล

มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

- เตรียมความพร้อมรับการ
เปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ
- วางแผน รอบคอบ ไม่ประมาท
เพื่อป้องกันอันตรายหรือปัญหา
ที่อาจจะเกิดขึ้น

เป้าหมาย : สมดุล + มั่นคง → ยั่งยืน

มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง
ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

วัตถุ

เห็นคุณค่า และใช้ วัตถุ สิ่งของ
เงินทอง ทรัพยากร
อย่างประหยัด คุ่มค่า

สังคม

เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
โดยไม่เบียดเบียนกัน
และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน

วัฒนธรรม

เห็นคุณค่าและร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรม
ค่านิยม เอกลักษณ์ท้องถิ่น/ ความเป็นไทย

สิ่งแวดล้อม

มีจิตสำนึก รู้วิธีการ และมีส่วนร่วม
ในการอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

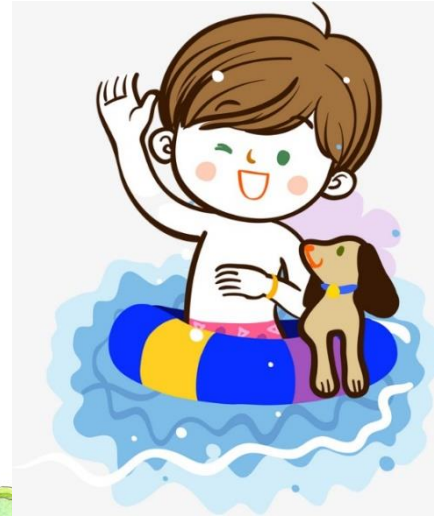
สมดุลและพร้อมรับ
ต่อการเปลี่ยนแปลง

ตัวอย่างกิจกรรมการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือก

- กลุ่ม 1 ทำเวรความสะอาดห้องเรียน
- กลุ่ม 2 เข้าร่วมงานศพ
- กลุ่ม 3 เชียร์ฟุตบอล
- กลุ่ม 4 ขึ้นรถประจำทางสาธารณะมาโรงเรียน
- กลุ่ม 5 การเดิน มาโรงเรียน
- กลุ่ม 6 เล่นของเล่นกับเพื่อน
- กลุ่ม 7 การเรียนในห้องเรียน
- กลุ่ม 8 เล่นสงกรานต์
- กลุ่ม 9 รับประทานอาหารในโรงอาหารที่โรงเรียน
- กลุ่ม 10 ว่ายน้ำในสระ
- กลุ่ม 11 ว่ายน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ
- กลุ่ม 12 ซื้อขนมในร้านที่โรงเรียน
- กลุ่ม 13 ขี่จักรยานมาโรงเรียน
- กลุ่ม 14 ขับขี่รถจักรยานยนต์มาโรงเรียน
- กลุ่ม 15 วิ่งเปี้ยว

กิจกรรม: แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย
แต่ละกลุ่มเลือกและทำหนึ่งตัวอย่างในฟลิปชาร์ท (ที่ไม่ซ้ำกัน)
การตัดสินใจในชีวิตประจำวัน
ถอดบทเรียน 2 – 3 – 4

การเข้าร่วมงานศพ

ความรู้

1. การเคารพศพ : ไหว้ด้วยรูป 1 ดอก
2. การแต่งกาย : ใส่เสื้อผ่าสีสุภาพ (ขาว, ดำ)
3. ระยะเวลาและสถานที่จัดพิธีกรรม
4. วัชระตอนและวิธีการในการประกอบพิธีกรรม
5. ให้ความเชื่อและวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น

คุณธรรม

1. ความอดทน : นั่งฟังสวด
2. มีสัมมาคารวะ
3. มีกาลเทศะ
4. สำรวมกิริยา วาจา ใจ
5. มีน้ำใจ : ช่วยเหลืองาน < ล้างจาน, เสิร์ฟน้ำ
6. รักษาสิ่งแวดล้อม รักษาความสะอาด

3 หลักการ

ความพอประมาณ

1. แต่งกายให้เหมาะสมกับวัย และสถานที่
2. ถ้าไม่มีเสื้อผ่าสีสุภาพ สามารถใส่ชุดนักเรียนได้
3. จัดสรรเวลาไม่ให้กระทบกับการเรียน
4. เลือกวิธีเคารพศพให้เหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น

มีเหตุผล

1. เพื่อให้เกียรติญาติผู้เสียชีวิต และไว้อาลัยให้กับผู้เสียชีวิต
2. เพื่อให้เกียรติสถานที่
3. เพื่อไม่เป็นการรบกวนพิธีกรรมทางศาสนา
4. เพื่อให้เกิดความดี ความเข้าใจ ถึงพิธีกรรมต่างๆ

มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

1. นิด ทา หรือพริกยารักษา
2. ปิดเสียงโทรศัพท์
3. ไม่กลั่นแกล้งผู้อื่น
4. เดินทวนไปงานกับผู้ปกครอง
5. เกาะกลุ่มอยู่กับเพื่อนหรือผู้ปกครอง ไม่ไปไหนมาไหนคนเดียว
6. สวมหมวก, ปลอกแขน, ภาชนะที่สะอาด

4 มิติ

วัตถุ

- ขอบทึบสี
- เข็มขัดและม่าน
- ลวดการนันทนาการ
- ลวดการใช้รูป

สังคม

- สัมผัสสัมพันธ์ทางสังคมเพิ่ม
- การพบเจอญาติ
- การพบปะพูดคุย

สิ่งแวดล้อม

- วางดอกไม้จันทน์ แทนการจุดธูป (ลด CO₂)

วัฒนธรรม

- เรียนรู้ สืบจากอดีตปฏิบัติตามจารีตประเพณี

กลุ่มที่ 5 เพียงธรรม

: อ่าน, บาย, ปลายฝัน
แทน, กระต่าย ♡ ทพพ 5

1. **ความรู้**
 1.1 มีความรู้ในกลวิธีอุปกรณ์
 ในการทำความสะอาดและเก็บรักษาอย่างถูกต้อง
 1.2 มีความรู้เรื่องการทำความสะอาด ก่อนและหลังอย่างถูกต้อง
 1.3 มีความรู้วิธีการทำแผน

2. **คุณธรรม**
 2.1 มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง
 2.2 มีความตรงต่อเวลาในการทำ
 2.3 มีความซื่อสัตย์
 2.4 มีน้ำใจ ช่วยเหลือ

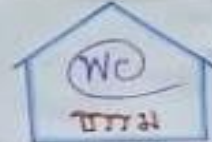
3. **ทัศนคติ**
 3.1 ทัศนคติที่ดีในการทำงาน
 3.2 ทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน
 3.3 ทัศนคติที่ดีต่อลูกค้า

2. **เงื่อนไข**
 2.1 ใช้จำนวนและขนาดของอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับห้องเรียน
 2.2 ทำความสะอาดตามวิธีที่กำหนดของตนเอง
 2.3 แบ่งหน้าที่ให้เหมาะสมกับจำนวนคน
 2.4 ทำความสะอาดให้เหมาะสมกับเวลา
 2.5 ใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับอุปกรณ์ที่มีในห้องเรียน

ทำความสะอาดห้องเรียน

4. **วิธี**
 4.1 **สิ่งแวดล้อม**
 4.1.1 อากาศในห้องเรียนบริสุทธิ์
 4.1.2 ไม่มีกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์
 4.1.3 บรรยากาศในห้องเรียนดี
 4.1.4 ห้องเรียนไม่มีแหล่งเพาะเชื้อ
 4.2 **วัฒนธรรม**
 4.2.1 การใช้สื่อกวาดออกหน้าต่างจากหลังคา
 4.2.2 ทัศนคติที่ดีในการทำงาน

3. **หลักการ**
 3.1 เพื่อได้ห้องเรียนที่มีคุณภาพ
 3.2 มีนักเรียนมีความรับผิดชอบ
 3.3 ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์
 3.4 มีเหตุผล
 3.5 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
 3.6 ทัศนคติที่ดีและสำนึกจากการเรียนการสอน
 3.7 ทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน
 3.8 ทัศนคติที่ดีต่อลูกค้า
 3.9 ทัศนคติที่ดีในการทำงาน

กลุ่ม 4

พงษ์, พาง (พจนก), วา, พาง (พริษา)

www.sufficiencyeconomy.org

ติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง

มูลนิธิยุวสถิรคุณ

๑๗๓ ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๗๘๗-๗๐๓๓ - ๔

โทรสาร ๐-๒๒๘๒-๘๒๒๖

www.sufficiencyeconomy.org

Facebook : ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง

มูลนิธิยุวสถิรคุณ

Youtube : sufficiency school

